

2. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація [Текст] / Н.І.Дорош. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2001.- 402 с.
3. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту [Текст] / В.В. Немченко, В.П. Хомутенко, А.В. Хомутенко. - К.: ЦНЛ, 2008.-240с.
4. Редько О.Ю. Аудит та безпека бізнесу : Практ. посіб. / Редько О.Ю., Рижакова О.Б., Редько К.О. – К.:ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2007.- 177с.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Серединська Віра Миколаївна

*Заяць Олександр,
студент групи РКзм-51*

ОСОБЛИВОСТІ ТРАКТУВАННЯ КАТЕГОРІЇ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ»

Основні засоби займають значну питому вагу в загальній сумі активів підприємства та є одним із найважливіших об'єктів фінансового обліку, що вимагає контролю за їх рухом, організації синтетичного та аналітичного обліку, визначення зносу (амортизації), проведення ремонту, модернізації, оновлення застарілих і технічно недосконалих об'єктів. За допомогою таких засобів людина впливає на предмет праці з метою трансформування вхідних матеріальних ресурсів у готовий продукт. Обслуговуючи виробництво і невиробничу сферу протягом тривалого часу, основні засоби поступово зношуються, переносять свою вартість на виготовлену продукцію частинами в міру зношування і зберігають свою натуральну форму до кінця строку служби.

Як зазначає Пушкар М.С., виробничий процес в індустріальних та постіндустріальних державах неможливо уявити без такої складової як основні засоби або, іншими словами, технічна база підприємства. Саме вона визначає сучасний рівень виробництва та його ефективність. Механізація та автоматизація виробничих процесів вивільняє людей від важкої рутинної роботи, здешевлює виробництво продукції, підвищує її якість. За допомогою основних засобів людина впливає на предмет праці з метою трансформування вхідних матеріальних ресурсів у готовий продукт [3, С.150].

Від рівня забезпеченості підприємства основними засобами залежить випуск готової продукції та створення належних умов для праці і соціального розвитку колективу. Сукупна вартість основних засобів визначає виробничу потужність підприємства, рівень фондівіддачі, фондомісткість, фондоозброєність й ряд інших техніко-економічних показників діяльності підприємства.

При організації обліку основних засобів важливим є визначення їх суті.

Якщо розглядати еволюцію економічної категорії «основні засоби», то слід сказати, що першим вченим, який виділив це поняття, був А.Сміт. Ним було введено у політичну економію узагальнюючі поняття основного та оборотного капіталу. На його думку, основний капітал – це капітал, направлений на поліпшення землі, купівлю машин та устаткування, інструментів та інших предметів, які приносять дохід, залишаючись у одній і тій же натурально-речовій формі у одного власника. А. Сміт вважав, що основний капітал в обігу взагалі не знаходиться тому, що весь час знаходиться у одного власника, а прибуток він приносить лише за допомогою оборотного капіталу. Це була помилка А.Сміта, тому що в обігу беруть участь обидві частини капіталу. Він невірно трактував обіг як рух речей та передачу права власності з рук у руки [2].

Таким чином, класики буржуазної політекономії (А.Сміт, Д.Рікардо) ототожнювали капітал з накопиченою працею, запасом (машин, інструментів, сировини, одягу, їжі, грошей тощо). Інший вчений Дж.С.Міль вказав на такі ознаки основного капіталу як тривале існування, багаторазовий ужиток та одержання доходу від його використання протягом тривалого періоду. У свою чергу, К.Маркс вже зазначав, що засоби праці протягом усього процесу їх функціонування зберігають свою форму по відношенню до продукту. Після повного фізичного зносу вони йдуть на брухт та замінюються новими. Для придбання засобів праці необхідно авансувати капітал одразу, але брати участь у обороті цей капітал буде частинами по мірі зносу засобів праці [2].

Слід зазначити, що переважна більшість сучасних західних науковців так само тлумачить сутність поняття «капітал». Різниця між класиками буржуазної політичної економії та сучасними західними економістами полягає в тому, що останні значно розширили межі сутності капіталу, включивши сюди дороги, мости, комп'ютери, споруди тощо; отримання доходу пов'язують не лише з названими речовими факторами виробництва, а й з особистим, людським фактором виробництва (людський капітал); деякі західні науковці навіть ототожнюють капітал з грошима, з фінансовими ресурсами.

Як зазначає Домбровська Н.Р., необхідність введення поняття «основні засоби» в практику обліку викликана такими причинами:

- застосуванням в обліку методу подвійного запису, за допомогою якого господарські засоби знаходять у балансі двостороннє відображення. В активі балансу вони відображаються з боку матеріального їх складу і називаються основними засобами; в пасиві – з боку джерел їх формування, тобто частини статутного, додаткового та іншого капіталу;

- на відміну від основного капіталу основні засоби відображають не лише вартісну сутність засобів праці, але і їх споживче призначення [2].

Отже, категорія «основні засоби» запозичала від категорії «основні фонди» вартісну сутність, а від засобів праці – споживчу сутність. Тим самим таке з'єднання дає можливість господарській практиці забезпечити єдність вартісного обліку і споживчого аспекту руху і використання засобів праці [2].

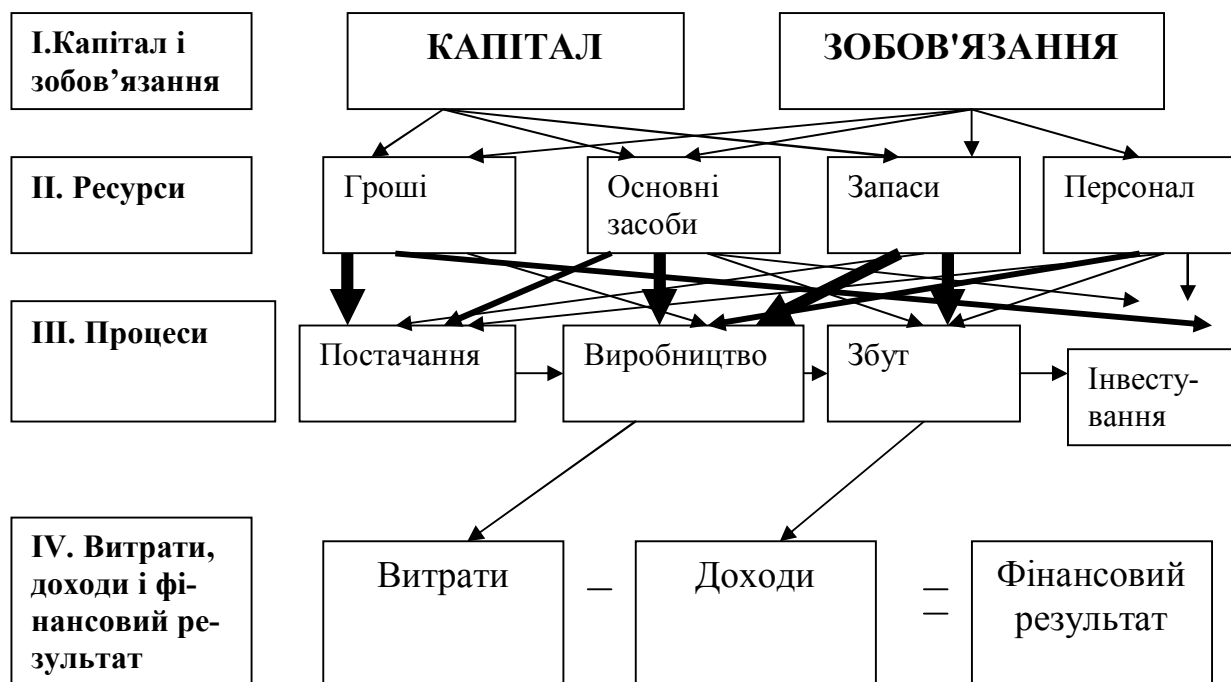
Передумовою організації будь-якої підприємницької діяльності є наявність основних засобів, що обліковуються на балансі підприємства. Місце основних засобів у сукупності елементів системи обліку представлено на рис.1.

Основні засоби втілюють в собі майбутні економічні вигоди для підприємства у зв'язку з їх використанням. Отже, при визначенні терміну «основні засоби» слід використовувати основні ознаки, до яких відносяться: термін експлуатації; поступовий знос (амортизація) вартості об'єктів; відсутність зміни натуральної форми.

В загальному основні засоби – це сукупність всіх засобів праці, які функціонують в натуральній формі впродовж тривалого часу (більше одного року) як у сфері виробництва, так і в невиробничій сфері і протягом всього терміну служби не втрачають своєї споживчої форми; поступово зменшують свою вартість у зв'язку з фізичним або моральним зносом; беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих циклів.

Існує три ознаки основних засобів:

1. мета придбання – використання в нормальному процесі функціонування підприємства, а не для продажу (придбання з метою використання в процесі виробництва; з метою здачі в оренду або адміністративних цілей; з метою підтримання інших основних засобів в робочому стані);
2. тривалість строку використання (більше одного року або операційного циклу) з розподілом їх вартості протягом цього періоду;
3. наявність матеріальної (фізичної) форми, на відміну нематеріальним активам [1,С.202].

Примітка: Товщина стрілки означає обсяг ресурсів, що споживаються у процесах господарювання

Рис.1. Елементи системи обліку (об'єкти спостереження) [4, С.300]

Розглянемо як в даний час законодавство України трактує поняття «основні засоби».

Згідно з ПСБО 7 «Основні засоби» основні засоби - матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Згідно пп. 14.1.138 Податкового Кодексу України: «Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зношенням та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)». Слід звернути увагу на тому, що у 2011 році критерій

вартості основних фондів був у розмірі 1000 грн., а з першого січня 2012 року він становить 2500 грн.

Отже, основні засоби – загальнонародне надбання, основна та інтенсивно зростаюча частина національного багатства країни. Їх збільшення і вдосконалення, покращення використання є важливими умовами створення матеріально-технічної бази країни, прискорення темпів науково-технічного прогресу, росту продуктивності праці. При цьому рівень технічного вдосконалення основних засобів, особливо верстатів, машин та іншого устаткування, здійснює безпосередній вплив на ефективність виробництва, якість роботи і результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бабій В. Роль основних засобів в процесі виробництва [Текст] / В.Бабій // Наукові записки: Збірник наукових праць ТДПУ.– Тернопіль.-2002.-№10.–С.200-202.
2. Домбровська Н.Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація [Текст] / Н.Домбровська // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2012. – №9(33). Ч.1./http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2012_9_1/48.
3. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. [Текст] / М.С.Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.
4. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія : [монографія] / М.С.Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. -359с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Романів Світлана Романівна

*Іванів Оксана,
студентка групи РКМ-51*

РОЛЬ КОНТРОЛІНГУ У ПЛАНУВАННІ МАРКЕТИНГОВО-ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах зростаючої конкуренції і стрімкого розвитку технологій успіх діяльності підприємства залежить від організації внутрішніх корпоративних процесів, особливо його фінансової структури. Зміна ролі, цілей і завдань фінансової організації бізнесу призвела до виникнення міжфункціональної концепції управлінського обліку і тотожного їй контролінгу. У сучасних умовах контролінг являє собою організацію фінансової функції в компанії, яка повинна бути побудована таким чином, щоб забезпечити оптимальний комунікаційний та інформаційний процес. Це, у свою чергу,